

**MAKÓI MENYASSZONYI LÁDÁK.
MÓDSZERTANI PROBLÉMÁK
EGY MÚZEUMI TÁRGYEGYÜTTES
FELDOLGOZÁSÁNÁL**

JELIGE: MENYASSZONYI LÁDA

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	3
<i>Témamegjelölés</i>	3
Kutatásmódszertani problémák és tanulságok	5
<i>Föltárás – pontról pontra</i>	6
1. A gyűjtemény és a gyűjteményegyüttes megismerése – tárolás, kondíciók	6
2. A leltárkönyvek vizsgálata	8
3. Kutatási szempontrendszer felépítése	14
Konklúzió	18
Irodalomjegyzék	21
Internetes források	22
Adatközlők	22
Mellékletek	23
1. sz. Melléklet – Kutatási/leíró ív	23
2. sz. Melléklet – Menyasszonyi ládák leltári szám szerint	26
3. sz. Melléklet – Képek	28

BEVEZETÉS

Témamegjelölés

A makói József Attila Múzeum gazdag néprajzi gyűjteményében¹ 42 darab menyasszonyi láda található. E néprajzi részleg egyedülállóan nagy gyűjtemény, amely 1952-ben jött létre, a gyűjtéseknek köszönhetően folyamatosan bővült.² A ládaegyüttes kívülálló szempontból tekintve egy egység, valójában tudatos vagy alkalomszerű gyűjtések eredményeképpen, mintegy 20 éves gyűjtőmunka folyamán alakult ki, eltérő helyekről, eltérő körülmények közül származó műtárgyakból. A múzeum, valamint az azt fenntartó városi önkormányzat elvárása és igénye szerint a Néprajzi Múzeum tárgykatalógusaihoz³ hasonló kiadványt kell erről a kollekciónak készítenem.⁴ Ennek érdekében egy hosszú távú kutatás keretében egy olyan sok szempontú, komplex kutatást kell elindítanom, amely a ládákat az anyagi kultúra (bútorművesség, asztalosmesterség), a folklorisztika (díszítőművészet), a muzeológia (tipológia, a gyűjteményben elfoglalt hely) és a társadalomnéprajz (használat, jelentőség a lányok, asszonyok körében, szokások) aspektusaiból is vizsgálja. A teljes téma földolgozásának bemutatása meghaladná e dolgozat kereteit, így ebben az írásban a kutatásnak csak bizonyos szegmenseire térek ki – az említett általánosra tekintettel ugyan, de elsősorban egy módszertani kérdésre szeretnék összpontosítani.⁵ Ennek oka pedig az, hogy a

¹ A gyűjtemény jelenleg 16974 darab tárgyat számlál (Lásd: 2. KÉP). Ebből a bútorgyűjtemény mintegy 976, a kerámiagyűjtemény mintegy 902 darabból áll (Lásd: 1. KÉP). A bútorgyűjtemény 54 ládát számlál, ebből 42 menyasszonyi láda funkciója (Lásd: 2. számú Melléklet).

² Halmágyi-Tóth, 2000. 3.

³ Például: A sárközi bútor/The Sárköz Furniture http://www.neprajz.hu/bolt.php?menu=11&kiadvany_id=207 2015. 01. 02.; Céhemlékek/Guild Relics http://www.neprajz.hu/bolt.php?menu=11&kiadvany_id=222 2015. 01. 02.; Szobrok/Statues http://www.neprajz.hu/bolt.php?menu=11&kiadvany_id=272 2015. 01. 02.

⁴ Témaválasztásom oka többoldalú: egyrészt a makói múzeum néprajzos munkatársaként napi szinten rendelkezésemre állnak a menyasszonyi ládák, és muzeológusként feladatommak is érzem, hogy a gyűjtemény még feltáratlan elemeivel foglalkozzak. Másrészt hallgatóként is érdekes egy „klasszikus” néprajzi témához nyúlni, egy számomra új területtel megismerkedni – és nem utolsósorban ez a kérdéskör hordoz magában annyi lehetőséget, amely nem csak egy TDK- vagy egy MA-(szak)dolgozat kutatási anyagát biztosítja, hanem szélesebb körben is kiterjeszthető. Harmadrészt pedig e „projekt” a néprajzos tanulmányaim elején kitűzött célom – vagyis, hogy minél többet hozzátenni szülővárosom, Makó néprajzához – kereteibe is illeszkedik.

⁵ Így e dolgozatban nem kapnak még helyet a makói asztalosmesterségre vonatkozó levéltári anyagok (pl. iparlajstromok, ipartestület iratai); vagy a hagyatéki inventáriumokban/leltárakban fellelhető adatok, amelyek a ládáknak a használatára, jelentőségére utalhatnak. Ezek – a kéziratos anyag mennyisége és a feldolgozás hosszadalmasabb voltából kifolyólag – a később megjelenő írásokban (MA-szakdolgozat, reménybeli PhD-disszertáció) szerepelnek majd. E dolgozatban megjelennek azonban azok az adatok és eredmények, amelyek jelenleg is kézzelfogható, mondhatni zárt egységet alkotó vizsgálati körbe tartoznak: így a ládák fölmérése, és azok tipologizálásának módszertana néhány példán keresztül; vagy a ládák megjelenése a leltárkönyvekben. Mivel ez esetben egy konkrét gyűjteményen belül vizsgálódom, melybe több mint 20 évvel ezelőtt került utoljára új láda, így egy úgyszólván lezárt egység jelenti a vizsgálat tárgyát, mely így lehet a levéltári anyagokkal is, ám a ládák vizsgálata nem visz át bennünket közvetlenül egy másik tárgye gyűjtéshez, pl. a festett padok vizsgálatához, míg a levéltári anyagok közötti átjárhatóság igen nagy, ebből kifolyólag kutatásuk és rendszerezésük alaposabb és hosszabb munkát igényel.

menyasszonyiláda-együttes erősen adathiányos a készítés és használat tekintetében, s ezért nagy gond, hogy hogyan lehet, lehet-e egyáltalán mindezeket az adatokat pótolni, és ezáltal a tárgyakat megszólaltatni. Úgy vélem tehát, hogy elsődleges szempont egy olyan kutatómódszertani kérdéskör kidolgozásra, amely nem csak a makói múzeum, de akár más múzeumok számára is támpont lehet, ha a muzeológus ismeretlen feladattal, problémával találja szemben magát.

Mivel jelen esetben nem egy diplomamunkáról van szó, dolgozatomban nem kap külön fejezetet a szakirodalmi háttér, a tudomány- és kutatástörténeti bemutatás.⁶ A kutatás és az anyagfeldolgozás 2 alapelv köré épül: az első, hogy semmi sem evidens. Minden információt igyekszem primer forrásból megszerezni, és csak ezeket az elemeket használni, míg a már meglévő adatokat csak összevetés céljából hasznosítom.⁷ Második alapelv, hogy a szakterminológia kritikával kezelendő. A makói menyasszonyi ládákkal kapcsolatosan születtek ugyan írások, ám átfogó munka nem készült a témában. Ezért úgy vélem, hogy például az olyan megállapításokat, mint a ládáknak a használóik társadalmi helyzete és foglalkozása szerinti tipologizálása (pl. hagymakertészek és gabonatermesztők ládái eltérnek)⁸ nem tekinthetők konkrét ténynek, míg magam a 42 ládán részletes vizsgálatot nem végzek, és azok adatait nem vetem össze egymással, valamint más forrásból (pl. levéltári anyag; műhelytörténeti, családtörténeti források) szerzett adatokkal. A szakirodalom fölhasználása elengedhetetlen, főként a kontextus megrajzolásához és megszerkesztéséhez szükséges regionális irodalom, melynek a területünkre (Dél-Alföld) vonatkozó megállapításait hangsúlyosan figyelembe veszem, ám nem a szakirodalmi elemzés és bemutatás a domináns, hanem a forrásalapú elemzés.⁹

⁶ Mivel jelenlegi dolgozatom csupán egy résztémáját adja mesterszakos diplomamunkámnak, nem ugyanazon szerkesztési módszert követem e dolgozat esetében.

⁷ Minden adat, amellyel találkozom akár a leltárkönyvben, akár interjúzás során, csupán mankóként szolgál. Ezáltal egyetlen mért adatot (pl. láda méretei) sem használok föl újramérés nélkül.

⁸ „A város társadalmának szétválása – Szirbik szavaival – szántóvetőkre és kertészekre, a menyasszonyi ládákon is nyomon követhető. Robosztus, masszív ládákkal a gazdálányokat házasították ki; könnyedebb, faragott vagy magos, esztergált lábút, keskeny fiókút, álfiókút a kertészek leányai kapták.” http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Mako_monografia_sorozat/pages/monografia_3/008_b_nepmuvbut.htm 2014. 11. 13.

⁹ Ám az avított vagy nem alátámasztható megállapításokat elfogadni nem, csupán szemléltetésképp fölhasználni fogom, kritikai szemlélettel tekintek ezekre az adatokra. Így bizonyos esetekben fölmerülhet a szakterminológia felülbírálása, újraalkotása.

KUTATÁSMÓDSZERTANI PROBLÉMÁK ÉS TANULSÁGOK

A kutatás célja, hogy a meglévő információk birtokában a megismerési folyamat¹⁰ során próbáljunk meg egy jelenséget, esetünkben a menyasszonyi ládát társadalmi és kulturális összefüggésrendszerbe helyezni, s ennek keretein belül értelmezni. A hiányzó elemek pótlása a kontextualizálás során lehetséges, jelen esetben pedig a magyarországi és a dél-alföldi bútorkutatás szakirodalmához is szolgáltatathat adatokat. Ehhez a folyamathoz elengedhetetlen, hogy ne csak az adott anyagot, tehát jelen esetben a ládakollekciót ismerjük meg pontosan, hanem az is, hogy a téma szakirodalmában megszerezzük a lehető legtöbb ismeretet.¹¹

A kutatási (és megismerési) folyamat következő eleme magának a gyűjteménynek, és a gyűjteményegyüttesnek a megismerése. Mivel a ládákat nem én gyűjtöttem és leltároztam, néprajzoslóként és a téma kutatójaként jelentős információhiányban szenvedek – a feltárás célja ennek az információhiánynak a megszüntetése. Egy fontos lépése tehát a kutatásnak a ládakollekció megismerése – hány darab műtárgy van, milyen a szerepük a néprajzi gyűjteményben, hol helyezkedik el a gyűjteményegység a raktárban, milyen állapotban vannak a ládák, stb. Ez a dolog ugyan banálisnak és egyértelműnek tűnhet, mégis úgy vélem, hogy nem tudománytalan és haszontalan az alapokhoz való visszatérés, főként abban az esetben, ha egy a kutató számára ismeretlen anyagot kell földolgozni.

Lényegesnek tartom a leltárkönyvek vizsgálatát is. A leltárkönyv a gyűjteménybe iktatott műtárgyak listája, annál azonban mégis több: a gyűjteménybe kerülésről, a gyűjtő és leltározó személyéről, bizonyos esetekben a műtárgy értékéről és eredeti tulajdonosáról is szerezhetünk információkat. Természetesen itt is szembesülünk az információhiánnyal (főleg, hogyha nem állnak rendelkezésünkre a leltárkönyveket kiegészítő leírókartonok), és ez esetben sem vehetjük evidenciának a leírt adatokat. A leltári számból azonban rögtön tudhatjuk, hogy mikor került a láda a gyűjteménybe; hogy egy együttes tagjaként érkezett a múzeumba, vagy csupán önmagában. A leírás és a méretek mankóként szolgálhatnak (de ismét hangsúlyozandó, hogy a méréseket szerencsés és ajánlott újra elvégezni), jó esetben pedig a ládák értéke is feltüntetésre került a leltárkönyvben, ez pedig gazdasági összefüggések vizsgálatát is elősegítheti.

¹⁰ <http://www.kislexikon.hu/megismeres.html> 2014. 12. 08.

¹¹ Ez szükséges egyrészt ahhoz, hogy alapot kapjunk a munkához – hiszen a szakirodalom olvasása közben már fogalmazódhatnak meg bennünk kérdések –, másrészt pedig csak így leszünk képesek kritikai szemléletre, és a probléma objektív feltárására. Egy ilyen téma esetében sem kezelhetjük evidenciaként a szakirodalomban leírtak helyességét, mint ahogyan az s bevezető egység egy alpontjában már tárgyalásra került.

Nagyon fontosnak tartom, hogy a leírason és elemzésen túl egy kontextusba helyezzük a ládakollekciót, és olyan oldaláról közelítsük meg a kutatást, amely képes újszerű adatokat hozni akár a néprajzi muzeológiai feldolgozás, akár a bútorkutatás irodalmához, módszertanához. A feldolgozás folyamatában a felmerülő problémák föloldására szükséges tehát az elemzés egy új szempontrendszerének, egy módszertani keretnek a kidolgozása, amelynek egyik része a kutatási vagy leíró ív kifejlesztése és használata. (Lásd a következő egységben).

Föltárás – pontról pontra

Ebben az egységben a módszertani problémák részletesebb körüljárására, és azok föloldására kerül sor.¹² A következőkben haladjunk hát végig pontról pontra a kutatás folyamatán, számba véve a fölmerülő problémákat, és a lehetséges megoldásukat!

1. A gyűjtemény és a gyűjteményegyüttes megismerése – tárolás, kondíciók

A makói József Attila Múzeum 1952 óta gyűjti a város és környéke néprajzi, helytörténeti emlékeit. Eredetileg régészeti edénytöredékek alkották az 1950-ben múzeummá nyilvánított gyűjteményt, mely 1951-ben saját épületet kapott – a Megyeház u. 4. szám alatti romantikus stílusú nemesi kúriát. A közgyűjtemény ma is ezen a helyen áll, ám nem az eredeti házban, hanem az ezen a helyen 1981-ben kifejezetten a múzeum számára emelt épületben.¹³ Az évtizedek során felgyűjtött anyag mennyisége alapján a múzeum legjelentősebb gyűjteménye az immár mintegy 17 (Börcsök Attila magángyűjtő, szeptembertől az intézmény munkatársa gyűjteményével együtt mintegy 26) ezer darabos néprajzi gyűjtemény, melyet számbeli sorrendben követ a helytörténeti, valamint a zárolt képzőművészeti, és a szintén zárolt irodalmi gyűjtemény. A József Attila Múzeum profilján ettől függetlenül nem érezhető a néprajzi dominancia – kiállításainak nagy része inkább képzőművészeti, történeti vagy helytörténeti. A „Nagyraktár” miliójén azonban (ahol helyet foglal a néprajzi gyűjtemény) nagyon is érezhető, hogy a néprajz a domináns – ezt bizonyítja az azonnal látható nagyszámú bútór- és kerámiaegyüttes, valamint a szekrényekben sorakozó textilgyűjtemény.

Úgy vélem, egy néprajzi feldolgozásnál nem elhanyagolható szempont a műtárgyak tárolási körülményeinek vizsgálata, ez ugyanis egyrészt az első körülmény, amivel egy új tárgyegyüttessel való megismerkedés során találkozunk, másrészt nagyban befolyásolja a feldolgozás módszerét. Ebben az esetben egy zsúfolt raktárról beszélhetünk, ahová szinte

¹² Ezt az alfejezetet nevezhetjük elemző résznek is, ám – amint a témamegjelölésben is kifejtésre került – a vonatkozó részeknél itt kerülnek besúrásra hivatkozott, a téma föltárásához használt szakirodalmak is.

¹³ Halmágyi-Tóth, 2000. 3.

folyamatosan érkeznek új tárgyak, ám a tárolási hely nagysága adott. Így – ahogyan a ládák esetében is látható – minden lehetséges hely kihasználása szükséges, ami az átláthatatlanság problémáját hozza magával. A ládák tárolása¹⁴ Dexion Salgó polcelemeken történik, úgy, hogy egymás fölött gyakran 4-5 láda is helyet kap.¹⁵ Ez a megoldás egyrészt nem túl stabil, hiszen csupán 2 kis polckar tartja a bútort – ez pedig az idő előrehaladtával és esetleg a fal állagának romlásával instabillá válhat. Másrészt a nagyon magasan fekvő ládák lentről nehezen érhetők el. A fölmérés így problémákba ütközik, hiszen egyedül nincs lehetőségem a ládák lehozatalára (sem fizikai erőm, sem a ládák súlya és állapota nem engedi ezt), tehát segítséget kell igénybe vennem kollégáimtól (akik nyilvánvalóan saját, elvégzendő teendőkkel is rendelkeznek). Ez tehát egy függőségi állapotot eredményez, ami azt jelenti, hogy plusz szervezőmunkát igényel, hogy érdemben foglalkozhassak a ládákkal.

Egy másik nehézséget jelent ezen felül a fölmérés helyszínének megtalálása is. A raktár meglehetősen zsúfolt hely, a zsúfoltságot pedig súlyosbítja, hogy az egyetlen fényforrás egy kis tetőablak, amely igen kevés fényt enged be. Ily módon nem helyezhető el a tárgy úgy a raktárhelyiségben, hogy egyrészt jól körüljárható legyen, amely a pontos mérések és részletfotók készítéséhez elengedhetetlen; másrészt nincs elég fény minden apró részlet vizsgálatához, sem jó minőségű fotók készítéséhez. Külön szervezőmunkát igényel tehát, hogy olyan helyre szállítsuk a ládát, ahol a megfelelő kondíciók rendelkezésre állnak, mindezt pedig a különféle műtárgyvédelmi előírások figyelembe vétele mellett. Ez azonban újabb problémákat vet föl: egyfelől a szállítás során ügyelnünk kell rá, hogy a műtárgy lehetőleg minél kevesebb sérülést szenvedjen (egy több mint 100 éves tárgy esetében sajnos számolnunk kell némi hibásodással, pl. festékpergéssel); másfelől végig kell gondolnunk, hogy hol van olyan hely az intézményben, ahol megfelelőek a körülmények a ládák alapos és pontos leméréséhez, a fotózáshoz; és, ahol nem zavaró a fölmérés a múzeum működése szempontjából (tehát a múzeum munkatársai is zavartalanul folytathassák munkájukat, és a látogatás is zavartalan legyen). Mivel a belső terekben szintén nem a legmegfelelőbbek a fényviszonyok (csupán a dolgozói szobákban), így a külső terek maradnak. Ebben az esetben lényeges tényező az időjárás, hiszen a párás levegő, a csapadék, a túl szélsőséges hőmérséklet mind-mind a műtárgy korrózióját okozhatják.¹⁶

¹⁴ Lásd: 3. KÉP, 4. KÉP

¹⁵ Lásd: 5. KÉP

¹⁶ A mérések során tapasztaltak alapján elmondható, hogy a legmegfelelőbb a száraz, napsütéses idő, és a nagyjából 15-20 °C-os hőmérséklet.

A helyszínnel való megismerkedésen túl fontos, hogy milyen első benyomással rendelkezünk a tárgyegyüttesről, mi az, amit azonnal észreveszünk. Ez ugyan csak impresszió, ám jelentősége fölött – úgy vélem – nem szabad elsiklanunk. Hiszen – véleményem szerint – a kutató egyéni benyomásai (amelyeket eleinte talán nem tud tényekkel alátámasztani) is fontosak. Ezek a benyomások a kutatómunka megkezdésével természetesen átalakulhatnak, vagy tényszerű alátámasztásra kerülhetnek, de ahogyan bármilyen új dologgal való megismerkedésünk során is szerzünk impressziókat, úgy miért ne tehetnénk hasonlóképpen kutatásunk tárgyával kapcsolatban? Egy interjúzás során is célszerű leírni a körülményeket – akár azt is, hogy hogyan viselkedett adatközlőnk, hol történt az interjú, vagy milyen zavaró körülményekkel találkoztunk. Egy tárgycsoporttal való megismerkedéskor ilyenre nyilvánvalóan nincs lehetőségünk, egyéni benyomásaink azonban már így is keletkezhetnek. Milyen színűek a ládák? Vannak-e hasonló, vagy azonos minták? Mennyire kopottak, milyen régiiek lehetnek? S ezek a benyomások később igazolásra váró kérdésekké nőhetik ki magukat, s máris belekerülnek a tudomány kontextusába.

Saját első benyomásaim a következők voltak: a ládák meglehetősen zsúfolt és átláthatatlan „rendszerbe” szerveződnek a raktáron belül. A mintákat szemlélve könnyen megállapítható volt, hogy többnyire egy motívumcsoport a domináns, míg voltak teljesen eltérő mintákkal rendelkező ládák is. Ez alapján előzetes hipotézis lehet, hogy van egyfajta *makói stílus*, amely ránézésre is látható, illetve van egy ettől eltérő stílus, amelynek eredete még nem tisztázott. Ezen túl vannak sehová sem sorolható motívumrendszerek, amelyek lehetnek akár az egyik, akár a másik stílus eltérő formái, de elképzelhető, hogy egy ezekről teljesen különböző stílusról van szó. (A kutatási projekt egyik fő célja e kérdéseknek is a végére járni.) Továbbá az is látható első ránézésre, hogy egyik bútordarab sincs kiállítható állapotban. Ez is lényeges körülmény, hiszen egy tárgykatalógus kiadása a végső cél, amely csak reprezentatív küllemű tárgyakkal lehetséges – az is része tehát a munkának, hogy elérjük: a ládák restaurálásra kerüljenek.¹⁷

2. A leltárkönyvek vizsgálata

A leltárkönyvek alapvetően hivatalos dokumentumok, amelyek hagyományos nyilvántartási formái a muzeális intézmény kulturális javainak. *„A nyilvántartás célja az őrzött kulturális javak számbavétele, a tudományos meghatározásuk során feltárt eredmények,*

¹⁷ Nyilvánvaló, hogy e feladat egy szakrestaurátor munkakörébe tartozik. Mivel azonban a József Attila Múzeum nem rendelkezik ilyen szakemberrel, ez esetben a néprajzos feladata, hogy a ládák javítása érdekében közbenjárjon. Így fontos odafigyelni a műtárgyak állapotára, és számon tartani, hogy melyek szorulnak restaurálásra, hiszen az esetleges pályázásnál a szakmai alátámasztásra is szükség lehet.

illetve a rájuk vonatkozó, később is folyamatosan bővülő, változó ismeretek rögzítése, a vagyon- és tulajdonvédelem, valamint a kulturális javak további kutatói és közművelődési felhasználásának elősegítése.”¹⁸ Az imént közölt jogszabályban olvashatjuk tehát, hogy a kulturális javak kutatói felhasználásának elősegítése is a leltárkönyvek célja – de úgy vélem, maguk a leltárkönyvek is képesek a kutatói felhasználást elősegíteni. Vagyis önmagukban olyan adatokat tartalmaznak, amelyek vizsgálatával, rendszerezésével mélyebb összefüggések tárhatók fel a műtárgyakról, tárgyegyüttesekről.

A vizsgálathoz elsőként összegyűjtöttem a ládák leltári számait – amelyek láthatóak voltak a raktárban a műtárgyakon feltüntetve. Mivel azonban ez nem minden esetben volt első alkalommal lehetséges (a tárolási nehézségek miatt), és a múzeum nem rendelkezik digitális leltárkönyvekkel vagy adatbázissal, így a 12 leltárkönyv tüzetes átolvasásának segítségével állítottam össze a listát, amely sorszámot, a leltári számot, a leltárkönyvi megnevezést, a leltárkönyvi lelőhelyet (leltárkönyv száma/oldalszám), és egy „Megjegyzés” rovatot tartalmaz.¹⁹ Ez ugyan hosszadalmas munkát vett igénybe, ám a későbbi visszakereshetőséget nagyban elősegítette. E lista 54 ládát vesz számba, amelyből – a megnevezések és a leltárkönyveknek a használatra vonatkozó rubrikájának áttekintésével – 42 láda tölti (vagy inkább töltötte) be menyasszonyi láda funkcióját. Így vizsgálatom tárgyát is e 42 láda jelenti.²⁰ A következőkben a rovatok sorrendjében haladok végig a leltárkönyvi elemzésen.²¹

Leltári szám. „A leltári szám három vagy négy, egymástól ponttal elválasztott számcsoporthoz áll.”²² E számcsoporthoz első tagja a leltározás évszámát jelöli, tehát megtudható belőle, hogy a műtárgy mikor vált a gyűjtemény részévé.²³ Ez alapján az első menyasszonyi láda 1973-ban került a múzeumba, s ebben az évben ezen kívül még 1 ládára tett szert az intézmény. 1974-ben, 1983-ban, 1984-ben, 1985-ben és 1996-ban évente 1-1; 1976-ban és 1981-ben 3-3; 1977-ben és 1982-ben 2-2 menyasszonyi ládával gyarapodott a gyűjtemény. 1978-ban 7, 1979-ben 5, 1990-ben pedig 11 ládával lett gazdagabb a József Attila Múzeum

¹⁸ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0200020.NKM 2014. 12. 26.

¹⁹ Lásd: 2. számú Melléklet

²⁰ A továbbiakban így a „láda” elnevezés a menyasszonyi ládára utal, a szóismétlések elkerülése végett fogom minőségjelző nélküli formában is használni. Amennyiben más ládáról ejtenék szót, azt külön jelzem.

²¹ Ahol indokolt, áthivatkozom másik rovatra, így lesznek olyanok rovatok, amelyek nem kerülnek külön kifejtésre.

²² <http://infosz.nhmu.hu/melleklet-2.html> 2015. 01. 03.

²³ A gyarapodási szám ismeretében azt is megtudhatjuk, hogy a tárgy egészen pontosan mikor került begyűjtésre, és, hogy mennyi idő telt el a gyűjtés és a leltározás (tehát a gyűjteménybe kerülés) között. Ebben az esetben sajnos nem állnak rendelkezésünkre gyarapodási számok, ám az a leltárkönyvek elemzéséből látható, hogy van példa ún. „régii leltározatlan anyag” későbbi feldolgozására.

néprajzi egysége. Az utolsó év, amikor menyasszonyi láda került a múzeumba: 1996, tehát majdnem 20 éve nem tett szert ládára az intézmény.

„A leltári szám második számcsoportha a tételszám,…”²⁴ Ez a szám mutatja meg például, hogy a tárgy egy tárgyegyüttes tagjaként, vagy önmagában érkezett a gyűjteménybe, tehát „egy egységnek (csoportnak) tartalmilag összetartozó, egymást kiegészítő, vagy egykor összetartozott darabjai”, vagy „gyűjtési vagy feltérési körülményeiknél fogva egymás szerepét, forrásértékét meghatározzák, magyarázzák”.²⁵ A tételszám azonban önmagában nem hordoz információkat, ezért szükséges a leltárkönyv vizsgálata – a menyasszonyi ládák adatait tartalmazó leltárkönyvi oldalakon látható, hogy más műtárgyak tételszámainak milyen a viszonya a ládák leltári számaival, továbbá ide kell vennünk a sorszám²⁶ vizsgálatát is. Ebből kiderül, hogy a ládák egy eset kivételével (74.25.1.)²⁷ önálló műtárgyként, nem pedig egy együttes tagjaként kerültek a JAM néprajzi gyűjteményébe. A leltárkönyvi adatokból kitűnik, hogy ez a láda más háztartási eszközökkel (pl. kancsó, fazék) együtt érkezett a múzeumba. Érdekességeket azonban a többi láda esetében is megfigyelhetünk. Látható például, hogy a bútordarabokat több esetben egyidőben vették leltárba,²⁸ sőt, az 1990-ben gyűjtött 11 ládából 10 egymás utáni leltári számot visel. Ez kérdéseket vethet föl a kutató számára, választ pedig ez esetben a „Megjegyzések” rovatban találhatunk. E rovatból ugyanis kiderül számunkra, hogy a leltárt végző muzeológus (jelen esetben Fejér Gábor) leltározatlan régi anyagot dolgozott föl, a gyűjtés időpontjára azonban nincs adatunk.²⁹

*A tárgy megjelölése (és funkciója).*³⁰ E rovatban többféle elnevezést is találunk a menyasszonyi ládára.³¹ A gyűjteményben található 42 láda elnevezései a következők: „Menyasszonyi láda” (36 esetben),³² „Tulipános láda” (4 esetben), „Láda” (1 esetben) és „Festett láda” (1 esetben). Érdekes, hogy bár a szakirodalom szerint a tulipános láda a legáltalánosabb elnevezési módja Magyarországon a kelengyészládának,³³ itt a menyasszonyi láda elnevezés az uralkodó. „Az ilyen láda neve vagy kelengyebútor voltára utalt

²⁴ <http://infosz.nhmus.hu/melleklet-2.html> 2015. 01. 03.

²⁵ <http://infosz.nhmus.hu/melleklet-2.html> 2015. 01. 03.

²⁶ „A leltári szám harmadik számcsoportha a sorszám. A sorszámot akkor is ki kell írni, ha csak egy darab tartozik a tételhez. Több eltérő darab leltározása esetén a sorszám a tételen belüli tartalmi összetartozást is jelezheti:” <http://infosz.nhmus.hu/melleklet-2.html> 2015. 01. 03.

²⁷ Lásd: 12.1. KÉP

²⁸ Lásd: 21.1. KÉP

²⁹ Lásd: 37.1., 37.2., 38.1. és 38.2. KÉPEK

³⁰ A műtárgy megnevezése.

³¹ Jómagam a funkció miatt nevezem így, hiszen a menyasszony használta kelengyetartó bútorként. Lásd: K. Csilléry, 1972. 44.

³² Egy esetben egészen pontosan: Menyasszonyi láda – Skrinia. A skrinia szó jelentése szökröny (szekrény), így ezt nem veszem külön kategóriának. K. Csilléry, 2007. 15.

³³ <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/5-849.html> 2015. 01. 03.

(menyasszonyi láda, hazai láda, kiadó láda, parafernumos láda, ruhásláda) vagy a díszítésre (tulipános, tulipántos láda, rózsásláda), esetleg elején vagy tetejének belsejében feltűnően elhelyezett évszámra (annósláda).”³⁴ Ennek alapján tehát feltételezhetnénk, hogy van valamiféle eltérés a menyasszonyi, a tulipános, a láda és a festett láda elnevezésekkel illetett bútordarabok között, illetve, hogy az eltérő elnevezések más-más (a leltárt végző) muzeológustól származnak.

A leltárkönyvben látható, hogy a 79.157.1. leltári számmal jelzett *festett láda* gyűjtését Tóth Ferenc, leltárba vételét pedig Felföldi László végezte, aki azonban „A tárgy megjelölése” rovatban nem közölt semmiféle információt a műtárgyra vonatkozóan. A készítés és a gyűjtés helye is Makó, ám méreteket nem jegyzett le, és a bútor állapotáról sem készített leírást, ellenben a láda vételárát megadja, amely 500 Ft volt 1979-ben.³⁵ Küllemre a „Festett láda” eltér társaitól, hiszen más mintázatot visel,³⁶ ám az elnevezés bármelyik másik ládára is alkalmazható lenne, amelyik nem véséssel díszített ácsolt láda.

A „Láda” elnevezéssel illetett műtárgy a 73.651.1.-es leltári számot viseli, és az első menyasszonyi láda, amely a múzeum néprajzi gyűjteményébe bekerült. Érdekes, hogy 1970-ben már leltárba vettek „Láda” néven egy nem kelengyészláda funkciójú bútort, leltározoja pedig ugyanaz a személy volt,³⁷ mégsem került egymástól megkülönböztetésre a két láda, legalábbis megjelölésben. További érdekesség, hogy méreteket nem, készítési helyet (Apátfalva) és vételárát (200 Ft)³⁸ azonban megjelölt a leltározó muzeológus (aki – más adatoknak nem lévén birtokában – ez esetben azonos a tárgyat gyűjtő Tóth Ferencsel).³⁹ (Ilyen esetekben felmerül a kérdés, hogy miért nem kerültek lemérésre bizonyos ládák? Hiszen ezek a külső jegyek azok, amelyek kézzelfogható módon, a begyűjtést követően vagy a leltározás alkalmával azonnal leírhatók. Miért éppen ezek az adatok hiányoznak? – ezek azok a kérdések, amelyekre csupán a muzeológiai vizsgálat nem tud választ adni, a felmerült problémák további utánajárását igényelnek.)

A „Tulipános láda” elnevezés 4 ládára érvényes. Ezek közül hármat⁴⁰ Felföldi László vett leltárba, egyet⁴¹ pedig Markos Gyöngyi. Ezen ládák mindegyike a valószínűsített *makói*

³⁴ <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-1119.html> 2015. 01. 03.

³⁵ A havi bruttó átlagkereset 3877 Ft volt ekkor Magyarországon. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_hosszu/h_qli001.html 2015. 01. 04.

³⁶ Lásd: 7. KÉP

³⁷ Tehát Tóth Ferenc.

³⁸ Egy női ing ekkor 20, egy cserépkanta 10 Ft-ba került. Lásd: 10.1., 10.2. KÉPEK. A havi bruttó átlagkereset 2629 Ft volt ekkor Magyarországon. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_hosszu/h_qli001.html 2015. 01. 04.

³⁹ Lásd: 10.1. és 10.2. KÉPEK

⁴⁰ 76.7.1., 76.321.1., 80.64.1. Lásd: 13.1., 13.2., 15.1., 15.2., 26.1. és 26.2. KÉPEK

stílusba sorolható, melynek alapmotívuma a tulipán alakú dupla faragvány az első oldallapon.⁴² Ez alapján valóban indokolt a „tulipános” jelző, ám más, Felföldi László által leltározott kelengyészláda ugyanilyen vagy hasonló stílusjegyekkel a „menyasszonyi” jelzőt kapta.⁴³ A „Menyasszonyi láda” megjelöléssel lejegyzett műtárgyak esetében is hasonló a helyzet – ugyanúgy kapta ezt az elnevezést tulipános faragású makói stílusú láda, mint pamacsos festésű apátfalvi.⁴⁴

Ezek alapján feltételezhető tehát, hogy a ládák elnevezése esetleges, nem követ egy megkötött mintát, sem a küllem tekintetében (tehát az egy típusba sorolható ládáknak nem kell azonos nevet viselniük), sem pedig a leltárt végző muzeológus által lejegyzett elnevezések között (tehát egy szakember többféle megjelölést is használhatott ugyanarra a típusra).

Anyag és technika. Ezzel a leltárkönyvi rovattal kapcsolatban elmondható, hogy alapvető információkat tartalmaz,⁴⁵ mivel nincs is tér hosszabb leírás készítésére. Ami ez esetben érdekes és kérdéseket vet föl, az a rovat kitöltésének hiánya, hiszen ez is olyan adatkorpusz, amely a tárgy jelenlétével azonnal rendelkezésre áll. Ha a muzeológus nem is ismeri a fafajokat, mégis készíthet alapvető leírást a műtárgyról a színezete, díszítményei, stb. alapján. Ugyanez elmondható a *Méretek* rovattal kapcsolatban is, mely néhány esetben szintén hiányzik. Összevetve a 2 rovatot, megállapítható, hogy nincs általános összefüggés az *Anyag és technika*, valamint a *Méretek* rovatok kitöltése között. Van ugyanis, ahol mindkettő hiányos,⁴⁶ van olyan, ahol az egyik,⁴⁷ van, ahol pedig a másik.⁴⁸

A készítés helye. A gyűjtés helye. A használat helye. A leltárkönyvi rovatokat megvizsgálva látható, hogy a készítés helyét csak elvétve jegyezték le. Ez arra utalhat, hogy maguk a ládatulajdonosok sem rendelkeztek erre vonatkozó ismeretekkel, tehát például nem élt élénken a családi emlékezetben, nem volt része a családtörténetnek. Az is egy lehetséges opció, hogy a gyűjtők más forrásból szerezték meg a láda készítésének helyét, és ezt csak kevés esetben tudták megtenni. Ezek is olyan adatok, amelyekre nem a leltárkönyvekben, hanem további kutatások során bukkanhatunk. A gyűjtés helyéről már több esetben került

⁴¹ 96.7.1. Lásd: 39.1. és 39.2. KÉPEK

⁴² Lásd: 6. KÉP

⁴³ Néhány példa, lásd: 14.1., 14.2., 17.1., 17.2. KÉPEK

⁴⁴ Lásd: 16.1., 16.2. KÉPEK

⁴⁵ Például: „Puhafából faragott, csapolt, esztergált, festett.” Lásd: 22.1. KÉP, vagy: „Csapolt, festett fenyőfából készült „Szabó Erzsébet 1843” felirat” Lásd: 24.1. KÉP

⁴⁶ Például: Lásd: 16.1. KÉP

⁴⁷ Például: Lásd: 19.1. KÉP

⁴⁸ Például: Lásd: 22.1. KÉP

bejegyzés a leltárkönyvbe, ez a legtöbb esetben Makó, ahogyan a használat helye is.⁴⁹ A készítő személyére vonatkozóan sajnos nem találunk adatokat a leltárkönyvekben, így a ládákat egykoron készítő asztalosmesterekről más forrásból (pl. levéltár) kell információt gyűjtenünk.

A tárgy állapota. E rovatot egy eset kivételével⁵⁰ mindenhol kitöltötte a leltárt végző muzeológus. Ez is kérdéseket vet föl, hiszen miért tarthatták fontosabbnak szinte minden esetben feltüntetni a tárgy állapotát, ha leírást nem készítettek róla? Miért állapították meg, hogy ép vagy éppen „hiányos”, hogy kopott a festése, ha például a méreteit nem jegyezték le?

A készítés ideje. E rovat képe a leltárkönyvben nem egységes – nagyon változatos módon szerepelnek az adatok. Az tudható, hogy a makói múzeum menyasszonyi ládái a 19. század folyamán készültek. Ám még ez a megközelítő évszám sem szerepel minden ládánál, ahol nem ismert a készítés pontos dátuma. Több esetben pontosan lejegyezték a készítés dátumát⁵¹ (vannak névvel és évszámmal díszített ládák is), másol évtizedre pontosan határozták meg azt, ám a legtöbb esetben semmilyen adat nem szerepel a készítés évére vonatkozóan. Ez szintén további utánajárást igénylő probléma – a motívumkészlet elemzésével felfedhető a láda kora, a stílusváltozások; a kormeghatározás pedig a láda restaurátori feltárásával pontosítható.

A megszerzés módja külön figyelmet igényel. Ma a makói JAM mint kismúzeum nem rendelkezik a műtárgyvásárlásra fordítható tőkével, az állománygyarapítás ajándékozás útján történik. Azokban az időkben azonban, amikor a menyasszonyi ládák a néprajzi gyűjteménybe kerültek, a vételezés volt az általánosabb. „*Akkor még volt erre pénz, tudott a múzeum tárgyakat vásárolni. Volt, hogy körbejártuk a házakat, és úgy kerestünk tárgyakat, de voltak embereim, akik szóltak, ha begyűjthető ládára találtak, és a múzeumnak volt külön pénze, amit műtárgyvásárlásra fordíthattunk.*”⁵² Érdekesség, hogy a leltárkönyvben a tárgy értékét akkor is feltüntették, ha azt ajándékként kapták a gyűjteménybe.⁵³

A megszerzés időpontja rovatot (amennyiben tartalmaz adatot) érdemes összehasonlítani a leltári számmal, hiszen így kiderülhet, hogy a gyűjtés és a leltározás egy évben történt-e, de ha nem találunk adatot ebben a rovatban, érdemes a *Megjegyzésekre* is egy pillantást vetni, hiszen ebből látható, hogy a muzeológus egy korábban gyűjtött, de még

⁴⁹ A használat helyére vonatkozóan gyakran utca-házzám pontosságú adatokat jegyeztek le. Például: 36.1. KÉP

⁵⁰ Lásd: 16.1., 16.2. KÉPEK

⁵¹ Lásd: 33.1. KÉP

⁵² Dr. Tóth Ferenc

⁵³ Lásd: 18.1. és 18.2. KÉP

feldolgozatlan anyagot vesz-e leltárba. A megszerzés időpontja a ládák esetében egy-két kivételtől eltekintve napra pontosan megállapítható.⁵⁴

Az ajándékozó, eladó neve, és címe nagyon hasznos a kutatómunkát végző néprajzos számára, hiszen ez megkönnyíti a további munkát. Amennyiben él még a tárgyat eladó vagy ajándékozó személy, úgy tőle; ha nem, akkor talán családtagjaitól nyerhető még információ a ládáról, amennyiben találunk vonatkozó adatot a leltárkönyvben – a megszerzés időpontjához hasonlóan ez is hiányzik néhány esetben, de a legtöbb helyen feltüntették, így felhasználható lesz a kutatás későbbi szakaszaiban is. Hasonlóképpen fontos *a gyűjtő* és *a leltározó* neve is, hiszen így primer forrásból szerezhetünk információkat a tárgygyűjtés és a leltározás körülményeiről.⁵⁵

A *Vételár* és *Megjegyzések* rubrikák jelentősége már más rovatok kapcsán említésre került, így a külön elemzéstől jelen esetben eltekinthetünk.

3. Kutatási szempontrendszer felépítése⁵⁶

A kutatás egyik célja a gyűjteményben található 42 láda minél teljesebb és részletesebb leírása. Ehhez szükséges volt egy ún. kutatási/leíró ív⁵⁷ kifejlesztése, amelynek segítségével a ládák paraméterei pontosan leírhatók, a följegyzett adatok pedig releváns módon összevethetők egymással. A kutatási ív létrehozásának célja a részletes és pontos leíráson túl az is, hogy a különféle összefüggéseket könnyebben föltárhatóvá tegye. Így egyrészt egy ládán belül is átláthatóan jelennek meg a különböző kapcsolatok (pl. technika és díszítmények viszonya), másrészt pedig a ládák között is egyszerűbben összevethetők az egyes adatok (pl. díszítmények összehasonlítása). Ehhez hozzátartozik még, hogy a ládán belüli és a ládák közötti hasonlóságok/eltérések a kutatási ív adatainak összevetésével komplex képet nyújthatnak a tipológiáról, a stílusosztályozásról is. Így fény deríthető olyan problémákra, összefüggésekre, amelyek által közelebb kerülhetünk a makói menyasszonyi ládák stílus-meghatározásához, mely a kutatás céljai között szerepel.

A kutatási ív megalkotása egyrészt a vonatkozó szakirodalmak alapján,⁵⁸ másrészt empirikus tapasztalatok által,⁵⁹ harmadrészt pedig külső szakmai segítséggel⁶⁰ történt.

⁵⁴ Lásd például: 15.1., 15.2. KÉPEK

⁵⁵ Rövid interjúkat már készítettem Dr. Tóth Ferencsel, de további, mélyinterjúk is tervben vannak.

⁵⁶ A Kutatási/leíró ív névre keresztelt nyomtatvány segítségével. Lásd: 1. számú Melléklet

⁵⁷ Szándékosan nem „leíró karton” elnevezéssel illetttem a ládák fölméréséhez készített ívet. Ennek oka, hogy igyekeztem arra utalni, hogy ez nem a „hagyományos” értelemben vett múzeumi leltározási leíró karton, amely a leltárkönyvbe vezetendő tárgyaknak a leltárkönyvnél részletesebb leírását tartalmazza, hanem annál több információt tartalmaz, és funkciója is más, mint egy leíró kartoné.

⁵⁸ Fáy 1994. 43-45., K. Csilléry 2007. 31-39.

⁵⁹ A ládák fölmérése során tapasztaltak alapján.

Az ív felépítése azt az elvet követi, hogy a minél egyértelműbben és egyszerűbben mérhető adatokat jegyezzük le először (méretek, anyag, állapot), majd pedig a finomabb részletek következzenek (díszítmények, kompozíció, feliratok) – utóbbi esetében már a leírás során is szükség van elemzésre és összefüggések keresésére (díszítmények ritmusa, motívumcsoportok). A következőkben pontról pontra kívánom bemutatni és magyarázni a leíró ívet, és egy-egy példával érzékeltetni a mérések gyakorlati megvalósulását.

1. Élőfejlben szerepel az összeírás dátuma, az összeírást végző neve (ez feltételezi a csoport-, de legalábbis a pármunkát, illetve azt, hogy a munkát nem kizárólagosan csak én magam végezhetem el), valamint a leíró ív sorszáma. Ezek mind a könnyebb visszakereshetőséget segítik.

2. A leltári szám feltüntetésének szükségessége, úgy vélem, egyértelmű: múzeumi környezetben ez a szám az elsődleges adat a tárgy visszakereshetőségének (mi több, identifikációjának) szempontjából. A „Megnevezés” rovat azért lényeges, mert ez árulkodik arról, hogy a leltárt végző muzeológus milyen néven vezette be a ládát a leltárkönyvbe, hiszen nem egyértelműen minden esetben „menyasszonyi láda” szerepel a leírásban.⁶¹ A leltárkönyvi lelőhely feltüntetése pedig szintén a könnyebb visszakereshetőséget segíti elő.

3. Az 1-es pontban a méreteket hivatott feltüntetni a leíró ív. Az első verzióban⁶² a láda szélességére, magasságára és hosszára, valamint az ezekből az adatokból kinyerhető arányára tértem ki, ám az első láda próbajellegű leírása során felmerült az igény – mivel méretük részben eltér – a tető hosszának és szélességének külön lejegyzésére is. Ezen kívül – mivel nem mindegyik láda rendelkezik meglévő lábbal – külön került le mérésre a láda korpusza (teste), valamint a lába. Például: a 78.422.1. leltári számmal jelzett menyasszonyi láda korpuszának hossza 103.4 cm, korpuszának szélessége 56.5 cm, korpuszának magassága 58.3 cm, lábbal pedig 96.6 cm magas. Az anyagvastagság 2.5 cm, a tető hossza szegélylécekkel együtt 110 cm, a tető szélessége párkányléccel 61 cm. A mért adatok nem egyeznek a leltárkönyvben olvashatókkal, ez is bizonyítja az újramérés szükségességét.

4. A 2. pont a ládához felhasznált anyagokat veszi számba. Lévén a ládák két fő alkotóeleme a fa és a fém, így e két anyag fajtáit kell feltüntetni. A mérési tapasztalatok alapján a makói ládák fája fenyő, a fém alkatrészek pedig kovácsoltvasból készültek. A még

⁶⁰ Nagy segítségemre volt a ládák fölmérése és a kutatási ív tökéletesítése során T. G. Néprij MA II. szakos hallgatótársam, aki a korábbi faipari szakmai tanulmányai által szerzett tudás fölhasználásával értékes tanácsokkal látott el, és hatékonyabbá tette a munkámat. Ezúton is szeretném megköszönni áldozatos és a kutatást nagyban előrelendítő munkáját.

⁶¹ A menyasszonyi ládáknak a leltárkönyvi pozíciójával egy külön egység foglalkozik a dolgozatban, így ennek részletezésétől ebben az egységben eltekintenek.

⁶² A kutatási ív megalkotása során, a módosítások végrehajtását követően a 4. verzió bizonyult életképesnek.

pontosabb adatok felvételéhez asztalosmester és/vagy restaurátor szakvéleményére is szükség van.

5. A 3. pont a bútor korára vonatkozik. Itt nem minden esetben tudunk pontos dátummal szolgálni – amennyiben a ládákon valahol (például a tető belső lapján) feltűnik az évszám, vagy a leltárkönyvben szerepel, úgy igen –, így előfordul, hogy csak az évszázad tüntethető fel.

6. A 4. pont a láda állapotára vonatkozik. Itt a leltárkönyvben is használt terminusokkal dolgoztam: ugyan az ív összeállításakor valószínűsítettem, hogy nincs „kifogástalan” állapotú láda, a bináris oppozíciók elve mentén úgy véltem, adekvát megadni ezt a lehetőséget is. Több esetben is tapasztaltam, hogy az általam *használt* vagy *kopott* jelzővel minősített műtárgyak a leltárkönyvben leírtak alapján *épek*. Ez vagy a leltárt végző muzeológus és az én eltérő értékítéletemet jelzi, vagy azt, hogy a ládák állapota romlott az évtizedek során.

7. Az 5. pont tipológia szerint csoportosítja a ládákat. Hasonlóan az előző pontban foglalt elvhez, ebben az esetben is föltüntettem a „vályúláda/vájt láda” opciót is, bár tudom, hogy jelenleg⁶³ a múzeum nem rendelkezik egy darabból készített vályúládával. Hasonlóan nincs a gyűjteményben az ácsolt és az asztalosláda közötti átmeneti típusú láda sem, de úgy véltem – és ez az egész leíró ív szemléletére érvényes –, hogy érdemes egy átfogó, általánosabb jellegét is megragadni a ládák leírásának, természetesen a makói múzeum gyűjteményében található darabok vizsgálatára szabva. Lényeges ebben a pontban nem csak a bútor maga, hanem a szerkezeti illesztéseinek típusát is megállapítani (ehhez faipari szakszavak használata⁶⁴ szükségeltetik). A makói menyasszonyi ládák minden esetben asztalosládák, jellemző a korpusznál a fecskefarkú sarokkötés, az alsó kávánál a beeresztés, de megfigyelhetünk a lábnál beeresztést és csapozást (idegencsap) is.

8. Az ív legnagyobb egysége a 7 alpontból álló 6. pont, amely a ládák díszítését jegyzi le mindenre kiterjedően. A kutatási ív kitér a díszítések alapjaira, fajtáira (faragás, festés), a díszítőelemek stílusára (geometria, ornamentika), a díszítmények kompozícióira, elhelyezkedéseire. Talán saját elnevezés (legalábbis szakirodalmakban vagy más fórumokon nem bukkantam rá a kifejezésre ebben a formában és kontextusban) a „díszítmények ritmusa”, mely arra utal, hogy van-e valamiféle minta, ritmus a díszítmények elhelyezésében – akárcsak egy zenei kottában. Tehát vannak-e azonos vagy hasonló díszítésű oldalak, s ha igen, melyek

⁶³ A kutatás időpontjában.

⁶⁴ Lásd: Csornai-Kovács: Faipari szakrajz 2008.

azok, hogyan függnek össze egymással. Így lehetnek egyenlőek, hasonlóak, és ellentétesek/eltérőek – utóbbiak abban az esetben, ha például a két oldallapnak (mivel alapvetően szimmetrikus elhelyezkedésűek) azonos mintázatúnak kellene lenniük. A „Motívumkör” pedig ezeknek a ládákön szereplő díszítményeknek az összességét jelenti, egy-egy ládára érvényesen – tehát azt, hogy vannak-e olyan jellegzetes minták, motívumok, amelyek megtalálhatók a díszítményben (így az indák, virágok, stb.). A „Motívumcsoport” ezen kissé túlmutat: arra vonatkozik, hogy egy ládaelem rendelkezik-e sajátos mintázattal (pl., hogy tulipán csak a tetőlapon van, míg pipacs csak az oldallapokon). Az utolsó alpont ezen belül pedig a színezés – van-e és milyen színű az alapszín, a díszítés színei, valamint a kontúrok. A múzeum gyűjteményének kelengyészládái mind festettek, csak faragással díszített bútor az általam vizsgált kollekcióban nincs. A díszítőelemekre jellemző, hogy megjelennek a virágmotívumok, az indák és az akantuszok is (legalábbis a *makói stílusú* ládákön), a díszítés kompozíciója az előlapokon többnyire központosított vagy szimmetrikus; az álfiókon vagy fiókon általában sorminta figyelhető meg. A díszítmények elhelyezkedése a hátlap és a fenéklap kivételével minden bútorlapon megfigyelhető. A ritmusnál látható, hogy a jobb és bal oldallap azonos vagy legalábbis nagyon hasonló, az előlap és a fedőlap nem rimel más bútorrész díszítésére. Az indák és az akantuszok nem hangsúlyosak, inkább a hézagokat kitöltő elemekként funkcionálnak, a domináns a virágminta. A virágok közül a faragványban a tulipán az uralkodó, azon belül pedig pamacszerű virágminta jellemző, de előfordul liliomra hasonlító növény is. Egyéb festések is megjelennek, legjellegzetesebb az álfiókon megjelenő álkulcslyuk. Így motívumcsoportok például az előlapra jellemző tulipánfaragvány, az előlap festésében megjelenő pamacsok, vagy az álfiókon díszelő álkulcslyuk. Színezés tekintetében domináns a kék alapszín; a díszítésben a piros, a sárga, a rózsaszín, a zöld; kontúrok esetében pedig a fehér és a sárga. A 7. pont a feliratokkal foglalkozik. Vannak olyan ládák, amelyeken név, évszám is szerepel, s ez a pont ezekre, valamint ezek elhelyezkedésére fókuszál. Szöveg, felirat csak abban az esetben jelenik meg, ha a tetőlap belső oldalára fölfestették a férjhezmenő lány nevét és a házasság/láda készítésének évét. Ez ritkább esetekben fordul elő, és sokszor olvashatatlan a kopás vagy az átfestések miatt.

9. A 8. pont a kiegészítő alkatrészekkel kapcsolatos – pl. kulcs, fiók. Kiegészítő alkatrészek csak nagyon elvétve fordulnak elő, többnyire szegélylécpótlásokról, -toldásokról beszélhetünk.

10. A reménybeli tárgykatalógus kiadásának szándéka vezérelte a 9. pont beszerkesztését az ívbe, mely a ládák restaurálásának fokozatait tünteti fel – természetesen ez

nem egy restaurátori szakvélemény, csupán a ládának önmagukhoz és egymáshoz viszonyított állapotára vonatkozik, valamint tudatosítja a tényt, hogy később szükséges a ládák állapotát megóvó és javító intézkedések foganatosítása. Bár a leltárkönyvekben sok esetben jelenik meg az „ép” jelző, nem talákoztam kiállítható állapotú ládával. A menyasszonyi ládák többsége szinte teljes egészében, de legalábbis nagyrészt restaurálásra szorul.

11. Az utolsó pont a „kötelező”, ám nem elhanyagolható „Egyéb megjegyzések”, mely azért indokolt, mert nyilvánvalóan az egységesítés szándéka ellenére is vannak olyan egyedi jelenségek, amelyek nem írhatók le egyik pont keretein belül sem; valamint szükséges fórumot találni bármilyen, a kutatást előremozdító gondolatok lejegyzésére is. Egyéb megjegyzések például a teljesen egyedi, csakis az adott ládára vonatkozó jelenségek. Így például egy esetben az egyik oldallapon lehetett díszítés, a megmaradt festéknyomokból ítélve; más esetben láthatóan átfestették az oldallapokat, és más mintával díszítették az eredetihez képest. Ezek sehová sem sorolható megfigyelések, amelyeknek azonban a későbbi kutatások során, a ládák elemzésekor nagy jelentőségük lesz.

KONKLÚZIÓ

A Makói menyasszonyi ládák. Módszertani problémák egy múzeumi tárgye gyűttes feldolgozásánál című dolgozat célja az volt, hogy egy induló, komplex kutatás módszertani kérdéseire világítson rá, s amelyekre lehetséges, próbáljon választ találni. Ahogyan *Az ácsolt láda* c. művében írta Csilléry Klára: „Magam részéről tovább óhajtom folytatni az ez irányú vizsgálódásokat, de komoly eredményt csak akkor remélek további munkámban, ha a szakemberek figyelme itthon és külföldön ráirányul erre a tárgykörre, és munkájukkal továbbviszik az elkezdett kutatásokat, kiegészítik munkám hiányosságait.”⁶⁵ E gondolatok mentén az én hosszútávú célom is az tehát, hogy a ládák monografikus szintű elemzésével új adatokat szolgáltatthassak a Csilléry Klára által is megkezdett magyarországi bútorkutatásoknak, Makó szintjén pedig tágítsuk a mikrotörténelmet, rögzítsünk olyan jelenséget, amely a makóiságnak, a makói identitásnak része lehet, tehát egyfajta öndefiníciós meghatározásként is működhet. Ugyan múzeumi tárgyak kutatásán vagy bútorok felmérésén nem érezni közvetlenül a „társadalmi hasznosságot”, a közvetlenséget, mely rögtön megérthető mindenki számára – sokkal inkább tűnhet valamiféle „halott”, értelmetlen dolognak – ám, ha ezek segítségével feltárom a makói bútorasztalosság vagy a ládahasználat

⁶⁵ K. Csilléry, 2007. 101.

bizonyos vonatkozásait, máris elnyerik a ládák is ezt a „társadalmi hasznosságot”. Hiszen Csilléry Klára szerint: *„A bútorfélék közül magától értetődően a sor élére kerül a láda, az egykori jobbágyházak talán legékesebb berendezési darabja, a menyasszony kelengyebútora. Dísze emelte a lakodalom fényét, s az „ágyvitel” alkalmával, amikor a menyasszony holmiját szertartásos pompával kísérték át a vőlegényes házhoz, az egész falu megcsodálta. Ezáltal kapott a kelengyéláda kulcsszerepet, úgyhogy hosszú századokon át általa kerültek be a parasztházakba a bútorok alakításában beálló újabb és újabb változások [...]”*⁶⁶ Természetesen ez nem azt jelenti, hogy egyoldalúan csupán a ládának tulajdoníthatunk fontos szerepet, de véleményem szerint Csilléry Klára magyarázata szépen összefoglalja, hogy miért is fontos számunkra ez a bútortípus, miért kell a ládákra különös figyelmet fordítanunk, s miért lényeges, hogy Makón is rávilágítsunk e bútortípusnak a város kulturális javaiban betöltött kiemelkedő szerepére. Annál is inkább, mivel Csilléry Klára már 1983-ban arról beszélt, hogy a 19. század elején kialakult a makói bútorfestő stílus,⁶⁷ s az erőteljes színesedés nagyon korán (talán előbb, mint az ország más tájain) megindult.⁶⁸

Érdekes, hogy mindezek ellenére a menyasszonyi ládák kutatása egy szinte érintetlen terület a makói bútorművesség tárgykörén belül, még olyan – nem elhanyagolható – körülmények mellett is, hogy például a makói bútorról külön szócikk foglalkozik a Magyar Néprajzi Lexikonban.⁶⁹ Emellett a makói menyasszonyi ládák, s egyáltalán a makói bútorokkal külön nem foglalkozott egy néprajzos sem olyan mértékben, mint például a viseletekkel vagy a népköltéssel, melyek külön egységeket képviselnek a Makó néprajza monográfiakötetben.⁷⁰ Érintőlegesen ugyan történtek lépések a ládakutatás ügyében (pl. Fejér Gábor),⁷¹ ám összességében a téma igencsak érintetlennek és feltáratlannak mutatkozik.⁷²

⁶⁶ K. Csilléry, 1972. 44.

⁶⁷ Az általa, és a regionális irodalmak által makóinak nevezett stílus az, amit magam is makói stílus néven emlegetek a dolgozatomban. Leszögezném, hogy ez még nem egy saját kutatásaim által alátámasztott kijelentés, de úgy vélem, hogy az anyagfeldolgozás ezen szakaszában már valószínűsíthető, hogy ez a makói bútorfestő stílus – ezért használom, de inkább csak feltételes módon, más elnevezésnek híján.

⁶⁸

http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Mako_monografia_sorozat/pages/monografia_3/008_b_nepmuvbut.htm 2015. 01. 06.

⁶⁹ <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-1520.html> 2014. 11. 13.

⁷⁰ Tóth, 2008.

⁷¹ Fejér, 1992. 121-131. és Fejér, 1994. 131-140.

⁷² A ládák a múzeumba a hetvenes és a kilencvenes évek között kerültek be, különböző állapotban, eltérő körülmények között. A menyasszonyi ládák között nem csak makói, hanem apátfalvi darabok is szerepelnek. Alapos mérlegelés után arra a döntésre jutottam, hogy ezeket az eltérő helyről származó ládákat is elemzem a későbbiekben, és megpróbálom elhelyezni a többi, makói készítésű láda között, de legalábbis összehasonlítani azokat egymással. Azért jutottam erre a döntésre, mert azt feltételezem, hogy a 10 km-es távolság, mely Makó és Apátfalva között van, elég kevés ahhoz, hogy akár kulturális elemek cseréje is végbemenjen, és nem elképzelhetetlen, hogy bizonyos motívumok vagy technikák egyik településről a másikra terjedtek, s úgy vertek végül gyökeret.

A téma föltárásának létjogosultsága tehát biztosított, mindezen kutatások alfája azonban egy olyan gyűjteményegység-feldolgozási metódusrendszer, amelyet dolgozatomban bemutatni szándékoztam. Ezek alapján elmondható, hogy az evidenciának vehető gyűjtemény-megismerés fontos lépése, mi több, kihagyhatatlan első lépése a kutatás megkezdésének. Bár mindannyian rendelkezhetünk első benyomásokkal, prekonceptciókkal a kutatási és megismerési folyamattal kapcsolatban, lényeges az alkalmazkodás, a folyamatos reflexió és a gyűjteményre szabott eljárásrendszer, amely kialakítja az optimális kutatási és adatfeldolgozási metódust.

Nem elhanyagolható – sőt, a vártnál sokkal több információval szolgált – a leltárkönyv elemzése egy múzeumi tárgye gyűttes feldolgozása esetében, ahol a leltárkönyv a tárgyról fellelhető legfontosabb adatok tárhelye. Ám előfordulhat, hogy az adatok hiányosak, ilyenkor további kutatómunka szükséges. Itt két irányban indulhatunk: a tárgyleírások és –mérések hiánya viszonylag könnyen föloldható, ehhez azonban szükséges egy kutatási szempontrendszer megalkotása és alkalmazása, amely által a leltárkönyvi hiányosságokat pótolva, s azokat túlhaladva olyan részletességgel rajzolhatók meg a ládák, amelyek a későbbi összehasonlításokat, elemzéseket teszik lehetővé. A másik út pedig a leltárkönyvekben lejegyzett személyek (ajándékozók, eladók, gyűjtők, leltározók) felkeresése, interjúk készítése, melyek segítségével megelevenedhetnek előttünk a gyűjtés és leltározás körülményei, szerencsés esetben pedig a ládák használatáról és jelentőségéről is szerzünk információkat.

Dolgozatom Csilléry Klára ideillő mondatával zárom: „*Természetesen ezek az eredmények nem lezártak, csak egy meginduló kutatás első megállapításai.*”⁷³

⁷³ K. Csilléry, 2007. 101.

IRODALOMJEGYZÉK

Csornai-Kovács Géza

2008 Faipari szakrajz. Műszaki Kiadó, Budapest

Fáy Aladár

1994 A magyarság díszítő ösztöne. Püski Kiadó Kft., Budapest

Fejér Gábor

1992 Kormeghatározó feltárás menyasszonyi ládán. In: *Néprajzi Értesítő. Annales Musei Ethnographiae LXXIV.* 121-131.

1994 Az apátfalvi festőasztalosság kialakulásának kérdéséhez. In: Novák László szerk.: *Néprajzi tanulmányok Ikvai Nándor emlékére I. Studia Comitatus 33.* 131-140., Szentendre

Halmágyi Pál – Tóth Ferenc

2000 A makói múzeum története. In.: *Makói História 4. évf. 15. sz.*, Dornbach és Magony Nyomda, Makó

K. Csilléry Klára

1972 A magyar nép bútorai. *Magyar népművészet 4.* Corvina Kiadó, Budapest

2007 Az ácsolt láda. Összegyűjtött tanulmányok. *Series Historica Ethnographiae 13.* Néprajzi Múzeum, Budapest

Tóth Ferenc

2008 Makó néprajza. *Makó Monográfiája 3.* Dornbach és Magony Nyomda, Makó

INTERNETES FORRÁSOK

- <http://infosz.nhmus.hu/melleklet-2.html> 2015. 01. 03.
- <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/3-1520.html> 2014. 11. 13.
- http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0200020.NKM 2014. 12. 26.
- <http://www.kislexikon.hu/megismeres.html> 2014. 12. 08.
- http://www.neprajz.hu/bolt.php?menu=11&kiadvany_id=207 2015. 01. 02.
- http://www.neprajz.hu/bolt.php?menu=11&kiadvany_id=222 2015. 01. 02.
- http://www.neprajz.hu/bolt.php?menu=11&kiadvany_id=272 2015. 01. 02.
- http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Mako_monografia_sorozat/pages/monografia_3/008_b_nepmuvbut.htm 2014. 11. 13.
- http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Mako_monografia_sorozat/pages/monografia_3/008_b_nepmuvbut.htm 2015. 01. 06.

ADATKÖZLŐK

Dr. Tóth Ferenc (1928. január 4.)

Néprajzkutató, történész, nyugalmazott múzeumigazgató

MELLÉKLETEK

1. sz. Melléklet⁷⁴

KUTATÁSI/LEÍRÓ ÍV

A MAKÓI JÓZSEF ATTILA MÚZEUM NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNYÉBEN TALÁLHATÓ MENYASSZONYI LÁDÁK TÁRGYMONOGRÁFIÁJÁHOZ

ÖSSZEÍRÁS DÁTUMA: _____._____._____. ÖSSZEÍRÁST VÉGEZTE: _____
SORSZÁM: _____.

Leltári szám: _____
Megnevezés: _____
Leltárkönyvi lelőhely (leltárkönyv száma/oldalszám): ____ / _____

1. MÉRETEK (CM)

- 1.1. hossz (korpusz-külső): _____
- 1.2. szélesség (korpusz-külső): _____
- 1.3. magasság (korpusz-külső): _____ 1.3.1. lábbal: _____
- 1.4. Ezek alapján aránya: _____ : _____ : _____
- 1.5. Anyagvastagság: _____
- 1.6. Tető hossz: _____
- 1.6.1. Tető szélesség (párkányléccel): _____

2. ANYAG

- 2.1. fafaj: _____
- 2.2. fém: _____

3. KOR

- 3.1. Készítés éve/évszázada: _____

4. ÁLLAPOT

KIFOGÁSTALAN ÉP HASZNÁLT KOPOTT SÉRÜLT

5. LÁDA TÍPUSA (TECHNIKA)

- 5.1. Vályúláda/vájt láda
- 5.2. Több darabból összeillesztett láda
 - 5.2.1. ÁCSOLT LÁDA (oldalfalai deszkák, négy sarokoszlop tartja össze, a sarokoszlopok lábban végződnek)
 - 5.2.2. ASZTALOSLÁDA (oldalai a sarkokon közvetlenül kapcsolódnak egymáshoz, lábuk nincs, vagy szerkezetileg nem kapcsolódik a felső részhez)
 - 5.2.3. ÁTMENETI TÍPUSÚ LÁDA
- 5.3. SZERKEZETI ILLESZTÉSEK TÍPUSA:

6. LÁDA DÍSZÍTÉSE

- 6.1. nincs díszítés, nem vésett/faragott

⁷⁴ Helyszűke miatt ez nem az eredeti ív, de szöveghű. Az eredeti 4 oldal hosszú, 12pt betűmérettel, a jegyzetelések miatt szellősebb kivitelezésű.

6.2. VAN DÍSZÍTÉS

véssett/faragott

festett

egyszínű

díszített

6.2.1. DÍSZÍTŐELEMEN

6.2.1.1. Geometrikus díszítőelemek (ácsolt ládák esetében!)

6.2.1.2. Ornamentika

a) egyenes vonalak

b) görbe vonalak (kör, félkör, spirális, stb.)

c) három-, négy- és/vagy sokszögek

a) virágmotívumok

b) indák

c) akantuszok

6.2.2. DÍSZÍTÉS-KOMPOZÍCIÓ

a) központosított

b) sormintás

c) szimmetrikus

d) tengelyesen tükrözött

6.3. DÍSZÍTMÉNYEK ELHELYEZKEDÉSE

előlap

oldallap – (jobboldali) (baloldali)

hátlap

fedőlap/tetőlap – (tetején) (alján)

fenéklap

6.4. DÍSZÍTMÉNYEK RITMUSA

(vannak-e azonos/hasonló díszítésű oldalak, melyek azok, hogyan függnek össze, stb.)

_____	=	_____
_____	=	_____
_____	=	_____
_____	~	_____
_____	~	_____
_____	~	_____
_____	--><--	_____
_____	--><--	_____
_____	--><--	_____

6.5. MOTÍVUMKÖR

(jellegzetes motívumok, amelyek megtalálhatók a díszítményben)

6.5.1. indák:

6.5.2. akantuszok:

6.5.3. virágok:

6.5.4. egyebek:

6.6. MOTÍVUMCSOPORTOK

(olyan motívumok, amelyek csak egyes ládaelemek díszítésére jellemzőek – pl. sarokoszlop-motívum, tetőlapmotívum, stb.)

6.7. SZÍNEZÉS

6.7.1. alapszín:

6.7.2. díszítés színei:

6.7.3. kontúrok:

7. FELIRATOK

7.1 TÍPUSA

7.1.1. szöveg (pl. idézet): _____

7.1.2. név: _____

7.1.3. évszám/dátum: _____

7.2 ELHELYEZÉSE

7.2.1. szöveg: _____

7.2.2. név: _____

7.2.2. évszám/dátum: _____

8. KIEGÉSZÍTŐ ALKATRÉSZEK

9. RESTAURÁLÁSRA SZORUL

1 2 3 4 5

egyáltalán

nem

szinte teljes egészében

10. EGYÉB MEGJEGYZÉSEK

2. sz. Melléklet

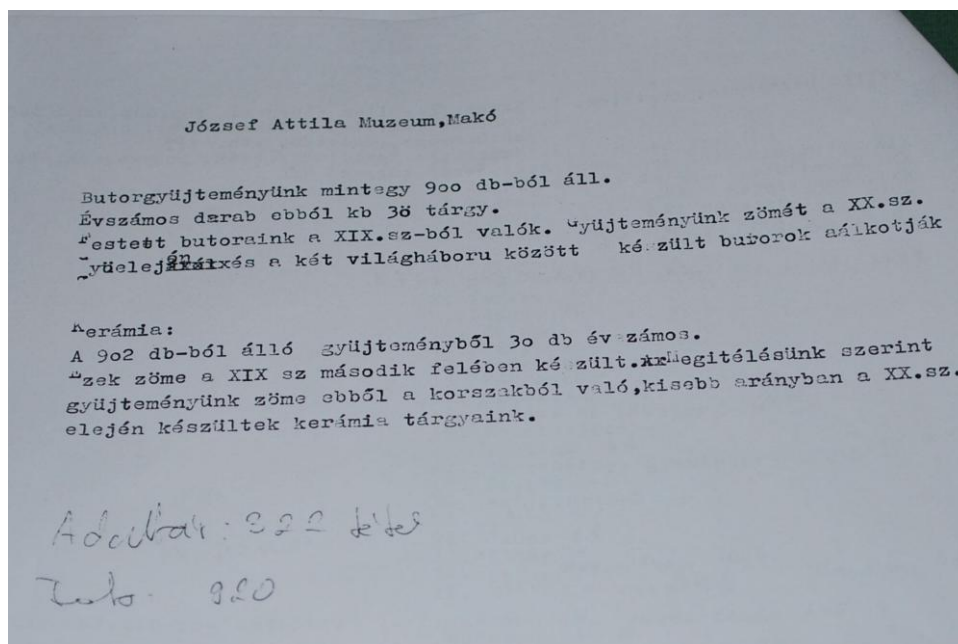
MENYASSZONYI LÁDÁK LELTÁRI SZÁM SZERINT

Sor-szám	Leltári szám	Megnevezés	Leltár-könyvi lelőhely	Megjegyzés
1.	70.100.1.	Láda	I/55	
2.	73.111.1.	Piaci láda	I/67	
3.	73.112.1.	Piaci láda	I/67	
4.	73.113.1.	Piaci láda	I/67	
5.	73.651.1.	<i>Láda</i>	<i>I/99</i>	
6.	73.784.1.	<i>Menyasszonyi láda - Skrinya</i>	<i>I/108</i>	
7.	74.12.1.	Láda	I/114	
8.	74.25.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>I/115</i>	
9.	76.7.1.	<i>Tulipános láda</i>	<i>II/51</i>	
10.	76.35.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>II/57</i>	
11.	76.215.1.	Láda	II/72	
12.	76.321.1.	<i>Tulipános láda</i>	<i>II/79</i>	
13.	77.580.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/23</i>	
14.	77.830.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/40</i>	
15.	77.831.1.	Fehérneműs láda	III/40	
16.	78.161.1.	Láda	III/57	
17.	78.233.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/62</i>	
18.	78.368.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/70</i>	
19.	78.422.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/77</i>	
20.	78.475.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/81</i>	
21.	78.476.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/81</i>	
22.	78.490.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/82</i>	
23.	78.491.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/82</i>	
24.	79.29.3.	Láda	III/87	
25.	79.157.1.	<i>Festett láda</i>	<i>III/96</i>	
26.	79.177.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/98</i>	
27.	79.181.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/98</i>	
28.	79.182.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/98</i>	
29.	79.194.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	<i>III/99</i>	

30.	80.64.1.	<i>Tulipános láda</i>	IV/15	
31.	80.389.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	IV/35	
32.	81.125.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	IV/90	
33.	81.206.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	IV/95	
34.	81.312.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	V/4	
35.	82.153.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	V/19	
36.	82.196.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	V/22	
37.	83.80.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	V/52	
38.	84.231.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	V/98	
39.	84.261.19.	Láda	VI/3	
40.	85.1.524.	Láda	VI/74	
41.	85.34.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/9	
42.	90.1.1	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/75	
43.	90.27.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/76	
44.	90.28.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/76	
45.	90.29.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/76	
46.	90.30.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/76	
47.	90.31.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/77	
48.	90.32.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/77	
49.	90.33.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/77	
50.	90.34.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/77	
51.	90.35.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/77	
52.	90.36.1.	<i>Menyasszonyi láda</i>	VII/77	
53.	96.7.1.	<i>Tulipános láda</i>	VIII/32	
54.	96.8.1.	Katonaláda	VIII/32	

3. sz. Melléklet

KÉPEK

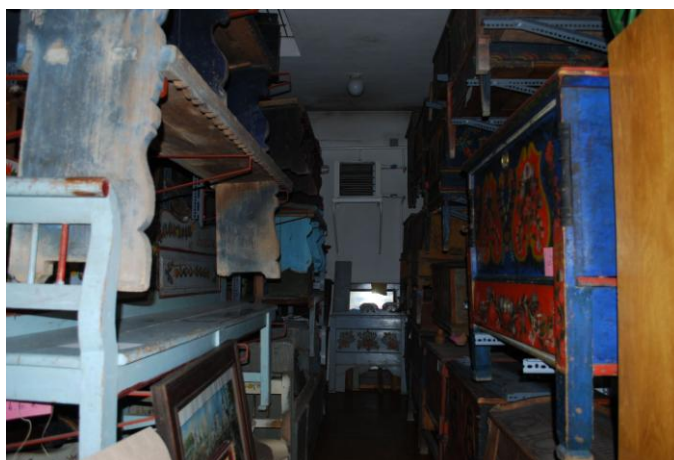
1. KÉP

Endek)	Darab-szám	Leírás / használat / tartalom	Kor	Keltekedés / készítés helye	Készítő / alkotó neve	Használat helye(i)	Használat ideje	Anyag	Technika
ada)	1	Félek minis, kintrevalók kintrevalók női bunda	1900	Makó	Gék István	Makó	1900-1955	kerámia, papír, textil	varrás
		LEZÁRVA 2014. 12. 31-én			21 db	ÚJ TÁRGYAL.			
		ÖSSZESEN: 16974 db							

2. KÉP

3. KÉP

4. KÉP

5. KÉP

6. KÉP

7. KÉP

8. KÉP

11	12	13	14	15	16	17	18
Ar. eltolódási, eltolódási szám, azonosító	A. megnevezés elnevezés	A. eltolódási szám, azonosító	A. eltolódási szám, azonosító	A. eltolódási szám, azonosító	Adatgyűjtő	Használat	M. eltolódási szám, azonosító
1974	1974	30	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	40	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	40	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	40	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	40	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	50	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	1300	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	200	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	100	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	50	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	40	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	40	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	70	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	600	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	50	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	80	1520	1974	1974	1974	1974
1974	1974	50	1520	1974	1974	1974	1974
		4370					

12.2. KÉP

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Előforduló	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés	A. elnevezés
76.1.1.	Lakás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.2.1.	Lakás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.3.1.	Lakás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.4.1.	Társasház	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.5.1.	Külső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.6.1.	Járda	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.7.1.	Tulajdonos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.8.1.	Pad	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.9.1.	Szobor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.10.1.	Szobor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.11.1.	Szobor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.12.1.	Alacsony	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.13.1.	Alacsony	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.14.1.	Kanizsa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.15.1.	Külső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.16.1.	Külső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76.17.1.	Szobor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

13.1. KÉP

15.2. KÉP

16.1. KÉP

[illegible][illegible]

[illegible]

21.2. KÉP

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Induk atau	A. Type material	Dimensi	Aspek to vertikal	Minutik	A. Khasiat kulit	A. Khasiat tulang	A. Khasiat bulu	A. Khasiat gigi	A. Khasiat otot	A. Khasiat darah	A. Khasiat lain
78.485.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 8,5 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Apit-patah	Kak			
78.486.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 24,5 cm l. 10 cm v. 8 cm			Apit-patah	Kak			
78.487.1	Nigelas	1	Kanikabunt	h. 14 cm l. 10 cm			Apit-patah	Kak			
78.488.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 23 cm l. 5 cm v. 5 cm			Apit-patah	Kak			
78.489.1	Gondakabunt	1	Kanikabunt	h. 6 cm l. 4,5 cm v. 3,5 cm			Kak	Kak			
78.490.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.491.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.492.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.493.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.494.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.495.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.496.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.497.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.498.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.499.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.500.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			
78.501.1	Kanikabunt	1	Kanikabunt	h. 10 cm l. 2,5 cm v. 2,5 cm			Kak	Kak			

22.1. KÉP

[illegible]

22.2. KÉP

[illegible]

23.1. KÉP

12	13	14	15	16	17	18	19	20
A tárgy előnye	A megnevezés előnye	A megnevezés utója	Az építkezés, alatti munka, és elnevezés	A tárgy neve	A tárgy mérete	A tárgy súly	A tárgy értéke	A tárgy értéke
Árnyék	IX. 14.	Vetél	Szék	Tetű	50			
Tetű	X. 12.	Vetél	Tetű	Tetű	1500			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	800			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	1500			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	1500			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	1000			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	1500			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	1500			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	2000			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	300			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	300			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	300			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	50			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	50			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	2500			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	2150			
Tetű		Vetél	Tetű	Tetű	2150			

24.2. KÉP

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A tárgy előnye	A megnevezés előnye	A megnevezés utója	Az építkezés, alatti munka, és elnevezés	A tárgy neve	A tárgy mérete	A tárgy súly	A tárgy értéke	A tárgy értéke	A tárgy értéke	A tárgy értéke
79.192.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.193.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.194.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.195.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.196.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.197.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.198.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.199.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.200.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.201.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.202.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.203.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.204.1	Tetű	2	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.205.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.206.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.207.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					
79.208.1	Tetű	1	Tetű	Tetű	50 X 42,5					

25.1. KÉP

[illegible]

25.2. KÉP

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Enkel sidan	A färg beskrivning	Enkel sidan	A färg beskrivning	Enkel sidan	A färg beskrivning	Enkel sidan	A färg beskrivning	Enkel sidan	A färg beskrivning	A färg beskrivning
80.61.13	Röytorv henger 3 henger	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 112 mm φ. 37 mm						
80.61.14	Röytorv henger kiste	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 106 mm φ. 37 mm						
80.61.15	Röytorv henger kiste	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 106 mm φ. 37 mm						
80.61.16	Röytorv henger kiste	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 106 mm φ. 37 mm						
80.61.17	Hakke	1	Værre, værre, værre, værre, værre, værre	h. 244 mm φ. 45 mm						
80.62.1	A kopplingspær	1	Hakke, hakke, hakke, hakke, hakke, hakke	h. 14 mm φ. 5 mm						
80.63.1	"Barren"	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 28 mm φ. 34 mm						
80.64.1	Tulypans bade	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 112 mm φ. 37 mm						
80.65.1	Karve	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 68 mm φ. 16 mm						
80.66.1	Smadsingens kenger	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 115 mm φ. 8 mm						
80.67.1	Hakke, hakke	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 57 mm φ. 34 mm						
80.68.1	Gjivir	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 25 mm φ. 4 mm						
80.69.1	Gjivir	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 15 mm						
80.70.1	Antal	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 108 mm φ. 34 mm						
80.71.1	Arstakvile	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 78 mm φ. 45 mm						
80.72.1	Kisvile	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 78 mm φ. 45 mm						
80.73.1	Fonett foyas	1	Karvingbjelke, fargelagt, karvingbjelke, fargelagt, 2 venger, vengerbjelke	h. 78 mm φ. 45 mm						

26.1. KÉP

[illegible]

27.2. KÉP

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Koodid nimed	A. tüüp, kirjeldus	Arvutid 1973	Arvutid ja tootjad	Arvutid B	A. tehnoloogilised	A. tehnoloogilised	A. arvutite tüüp	A. arvutite tüüp	A. arvutite tüüp	A. arvutite tüüp
81.123.203	Tegelaudio	1		h: 68 mm m: 68 mm			Radio	Radio		
81.123.210	Tegelaudio	1		h: 68 mm m: 68 mm			Radio	Radio		
81.123.211	Tegelaudio	1		h: 74 mm m: 74 mm			Radio	Radio		
81.123.212	Tegelaudio	1		h: 62 mm m: 62 mm			Radio	Radio		
81.123.213	Tegelaudio	1		h: 73 mm m: 73 mm			Radio	Radio		
81.123.214	Zukklendi	1		h: 52 mm m: 52 mm			Radio	Radio		
81.123.215	Zukklendi	1		h: 32 mm m: 32 mm			Radio	Radio		
81.123.216	Zukklendi	1		h: 31 mm m: 31 mm			Radio	Radio		
81.123.217	Zukklendi	1		h: 31 mm m: 31 mm			Radio	Radio		
81.123.218	Gesundige	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 27 mm m: 17 mm h: 17 mm			Radio	Radio		
81.124.1	Strajfeldgip	1					Radio	Radio		
81.125.1	Mingamang, lida	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 27 mm m: 17 mm h: 17 mm			Radio	Radio		
81.126.1	Tähts, fagas fagas	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 20 mm m: 16,5 mm h: 16,5 mm			Radio	Radio		
81.127.1	Lamp	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 27 mm m: 17 mm h: 17 mm			Radio	Radio		
81.128.1	Lamp	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 27 mm m: 17 mm h: 17 mm			Radio	Radio		
81.129.1	Lamp	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 27 mm m: 17 mm h: 17 mm			Radio	Radio		
81.130.1	Kulacs	1	Kannetavast, pind- võrrand, kogu- m. 1973	h: 27 mm m: 17 mm h: 17 mm			Radio	Radio		

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080	1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110	1111	1112	1113	1114	1115	1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140	1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174	1175	1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200	1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230	1231	1232	1233	1234	1235	1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260	1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290	1291	1292	1293	1294	1295	1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320	1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350	1351	1352	1353	1354	1355	1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367	1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403	1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410	1411	1412	1413	1414	1415	1416	1417	1418	1419	1420	1421	1422	1423	1424	1425	1426	1427	1428	1429	1430	1431	1432	1433	1434	1435	1436	1437	1438	1439	1440	1441	1442	1443	1444	1445	1446	1447	1448	1449	1450	1451	1452	1453	1454	1455	1456	1457	1458	1459	1460	1461	1462	1463	1464	1465	1466	1467	1468	1469	1470	1471	1472	1473	1474	1475	1476	1477	1478	1479	1480	1481	1482	1483	1484	1485	1486	1487	1488	1489	1490	1491	1492	1493	1494	1495	1496	1497	1498	1499	1500	1501	1502	
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	--

29.2. KÉP

30.1. KÉP

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A tárgy típusa	A megnevezés	A megnevezés módja	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték
1. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
2. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
3. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
4. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
5. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
6. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
7. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
8. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
9. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
10. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
11. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
12. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
13. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
14. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
15. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
16. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
17. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
18. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
19. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet
20. feladat	1982	Utel	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet	Készlet

32.2. KÉP

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A tárgy típusa	A megnevezés	A megnevezés módja	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték	Az előírt érték
83.72.1.1	Csoma	1	1. feladat	1. feladat	1. feladat	1. feladat	1. feladat	1. feladat	1. feladat	1. feladat
83.72.1.2	Csoma	1	2. feladat	2. feladat	2. feladat	2. feladat	2. feladat	2. feladat	2. feladat	2. feladat
83.73.1.1	Csoma	1	3. feladat	3. feladat	3. feladat	3. feladat	3. feladat	3. feladat	3. feladat	3. feladat
83.73.1.2	Csoma	1	4. feladat	4. feladat	4. feladat	4. feladat	4. feladat	4. feladat	4. feladat	4. feladat
83.74.1	Utelkondó	1	5. feladat	5. feladat	5. feladat	5. feladat	5. feladat	5. feladat	5. feladat	5. feladat
83.75.1	Tonikáló	1	6. feladat	6. feladat	6. feladat	6. feladat	6. feladat	6. feladat	6. feladat	6. feladat
83.76.1	Zeniből szentelés	1	7. feladat	7. feladat	7. feladat	7. feladat	7. feladat	7. feladat	7. feladat	7. feladat
83.77.1	Utelkondó	1	8. feladat	8. feladat	8. feladat	8. feladat	8. feladat	8. feladat	8. feladat	8. feladat
83.78.1	Forgató	1	9. feladat	9. feladat	9. feladat	9. feladat	9. feladat	9. feladat	9. feladat	9. feladat
83.79.1.1	Szarkapad	1	10. feladat	10. feladat	10. feladat	10. feladat	10. feladat	10. feladat	10. feladat	10. feladat
83.79.1.2	Szarkapad	1	11. feladat	11. feladat	11. feladat	11. feladat	11. feladat	11. feladat	11. feladat	11. feladat
83.80.1	Megamossanyi kábel	1	12. feladat	12. feladat	12. feladat	12. feladat	12. feladat	12. feladat	12. feladat	12. feladat
83.81.1	Gondolatközlő szél	1	13. feladat	13. feladat	13. feladat	13. feladat	13. feladat	13. feladat	13. feladat	13. feladat
83.82.1	Tálas fogas	1	14. feladat	14. feladat	14. feladat	14. feladat	14. feladat	14. feladat	14. feladat	14. feladat
83.83.1	Tálas fogas	1	15. feladat	15. feladat	15. feladat	15. feladat	15. feladat	15. feladat	15. feladat	15. feladat
83.84.1	Fogas	1	16. feladat	16. feladat	16. feladat	16. feladat	16. feladat	16. feladat	16. feladat	16. feladat
83.85.1	Karalásról létra	1	17. feladat	17. feladat	17. feladat	17. feladat	17. feladat	17. feladat	17. feladat	17. feladat

33.1. KÉP

33.2. KÉP

34.1. KÉP

